

zett, töltötte ideje nagy részét, az évdij-nak negyed részét sem költötte magára, hanem szétoasztotta.

Székfünek egyetlen adata van állítása bizonyítására, amely szerint egy egykorú napló azt állítja egy emigránsról, hogy a Palais Royalban játékermet tart fenn. Ez lehet igaz és lehet nemigaz. Egyébb forrást nem nevez meg és ennek a forrásnak a hitelessége és megbízhatósága nincs bizonyítva, de még ha igaz lenne is, semmi névvel nevezendő köze ehhez Rákóczinak nem volt és nem is lehetett. Aki templombajárssal és egy öreg hercegnő környezetében ájtatos diskurzussal tölti az idejét, este jókor lefekszik, soha nem éjszakázik, soha ki nem jár társa-

ságba, akinek busás évdija van királyi rokonától, az sem játékház, sem bordély jövedelmére nem szorul. Abban a forrásban, amelyre hivatkozik Székfü ilyesmire utalás nincs.

Ez az ember nem tudhatja mit jelent az emigráció. Járt ő annak idején az ellenzéki és a haladó lelkek körül, ajánlkozott a baloldalnak is, de a baloldal nem fizette meg és nem tartotta elég tisztának. Így került Székfü a Habsbugok talpnyalói közé.

Mindezek után nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Surányi könyvében valami nem tiszta, ha Székfü Gyula és Herceg Ferenc társaságában érzi jól magát.

Fényes S.

Tiborok és Tiborcok

Mai magyar kultur-történelem: a „Szinházi Élet”. Film és nő, könyv és író, színház és színész, bál és kozmetika, itt ezeken a hasábokon szinesednek tömegvalóságá. Elérhetetlenségükben így lesznek közkinccsek. Egy zseniális üzlet itt és így nyer a közönség vágyálma áhitatában — kulturrangot. A Gerbaudtársadalom pletykaközlőnye a magyar középosztály kulturvalóságát, kulturnívóját jelenti. Gerbaudtársadalom: a színésznő és a bankár, az aranyifju és a flapper, a gigolo és a jampec, a teniszbajnok és a bálkirálynő, a frakk és a tiszt a tiszti atilla atmoszféréja. Gerbaudtársadalom: mindenki, aki éli, nézi és áhitozza. Atmoszféra, mely a kispolgárt hipnotizálja, mely gyorsabb lélegzésre készíti a provincializmust, pletyka-közlőny, mely a tiszabürgözdí nőegyleti elnöknőnek bibliát jelent, hollywoodi reményt a lányának és a jampeclleket a fiának. Szemfényvesztés, üres léhaság, színesen csillogó veszélyes tűz, mely az oktalan pilléket és lepkéket gyógyíthatatlan illuziókba ringatja és szárnypörkölésre csábítja. A Színházi Élet által közvetített Gerbaudtársadalom pontos szociológiai ke-

resztmetszet, a középosztály színes haláltűkre, a magyar élet antiszociális voltának egyik magyarzata és dokumentuma. Ahol a „társadalom“-fogalom helyét majdnem kiríthatatlanul elfoglalta a „társaság“-fogalom, ott a kultura törvényesen csak kosztüm-premierré, zsurrá, banketté, brids-délutánná színesedhet. Ez kultura nem más, mint egy célnélküli, tartalmatlan társadalom „társasági” élete premier plánban. Egy reflektorfényben színesedő nagy nyilvános ház, melynek hireit, képeit, eseményeit, pletykáit elfojtott lélegzettel lesik és várják, élik és élvezik a kívül rekedtek: a szürke mindennap, a vigszatlan lét, a porban fuldokló vidék Tiborcai, akik a frakkos Tiborok életét nézik és vágyják, káromolják és áhitozzák a Színházi Élet pontos heti feltalálásaiban. Tiborok és Tiborcok: micsoda közösség, micsoda valóság! De valóság, amivel számolni kell. Aki ezt az antiszociális valóságközösséget figyelmen kívül hagyja, az kinullázta a magyar élet egyik legfőbb és legjellemzőbb tünetét, a legszomorubb kulturális és szociális valóság jegyét: a Gerbaudtársadalmat: a

Tiborok és Tiborcok gicsterhes közösségét, melynek forrása és motorja a Színházi Élet.

Az utolsó hetek legelőbb és legbővebb magyar újságszenzációja a már unalomig ismert „nőragadási” ügy volt. A Sárga fiú esete Darkó Magdával, a legendás „Tiborok szövetségével” garnirozva. Az ember érthetetlenül, hihetetlenül bámulja ezt a nagy lármát, ezt a minden részletre kiterjedő gabajgást két ember szerelme körül. Egy minden vonatkozásban privát ügy ime egyszerre magyar közüggé valósult. Egyet azonban nem szabad elfelejteni. Ez az eset nem Kis János és Nagy Maris ügye, ez a Gerbaud-társadalom eseménye. És így: közügy, magyar közügy. Mindenkié. Az alakok a Színházi Életből léptek ki az uccára, a Tiborok világából, a kispolgári vágyalom szentélyéből. A frakkos estélyi ruhás bálteremből. És a kispolgári Tiborcok szivszorongva, nyálat nyelve lesik a zsutfiú harcát és a frakkos szolidáris statisztálását. A frakk kilépett az uccára, meglehet fogni, meglehet tapintani, bajba került, a gavallér a piccsen alszik a rendőrségi fogdában, a gazdag menyasszony a Schwarczerben: kell ennél több egy Intim Pista nevelte közönségnek? Rajta tehát harcra fel, hadakat és szavakat: miénk ő, mentsük meg őt! Szegénység, óh, gazdagság, kőszívű szülők, óh! Szívek harca, szerelem, romantika, óh, óh! Az élő filmgics, mint legérzékeltetőbb magyar valóság: közügy, élet, melyet az a film, az a színház, az a könyv, az a giccs termelt ki, melynek legfőbb menedzsere a Színházi Élet. A Tiborcoknak nem szabad szegénységükre, szoba-konyhas savanyú élet szagukra döbbsenni, azt el kell ködölni, — el kell falazni. Az ön-

eszmélés és öntudatosodást a Gerbaud-társadalom pikantériáival, a kultúra pletykáival, nőragadási szenzációkkal intim pistás vágyálmokkal kell megakadályozni. Tiborcnak nem szabad arra a különbségre eszmélni, mely őt valóban elválasztja Tibortól.

*Ó táncmulatságokat ad szüntelen
Ügy, mintha mindég vagy lakodalma, vagy
Keresztelője volna: és nekünk
Szívünk dobog, ha egy csapárlegény az
Utcán előnkbe bukkanik, mivelhogy
A tartozás mindjárt eszünkbe jut.*

(Bánk Bán, 3. felv. 3. jelenet)

Ezt az egész tartozásos életet, ezt a szürke torokszorító semmit, ezt a szivdobogást el kell felejteni. A Tiborcok önmaguk elől menekülnek és menekülés közben a legszínesebb, legmázosabb, legfelületesebb atmoszférába, a Gerbaud-társadalom fénykévéjébe hullnak, mint a legyek. És ez a fontos. Mert az eredmény csak így lehet: vakvágány. A kenyeret illuzió pótolja: a legyek egynek érezhetik magukat a lakmározókkal, a szüntelen táncmulatságot adókkal. A Színházi Életben közös levegőt szivhatnak, közös problémáik vannak, közös szenzációik, közös drukkolni valóik. És mi kell még? A Tiborcok esedékes öneszmélése, felhorkanása giccsbe fullt. A Tiborok saját legprivátabb ügyeiknek közüggé duzzasztásával újra győztek a Tiborcok felett...

Inceze Sándor, a Színházi Élet szerkesztője, mindenki másnál jobban és jogosabban érdemli meg a kulturmunkáért kijáró elsőosztályú magyar érdemkeresztet, a Corvin-láncot, vagy az Akadémia elnöki tisztét. Kár, hogy más már megelőzte.

Fabry Zoltán

Szerkesztőségi hír: *Lévay Endre*, folyóiratunk eddigi szerkesztője és kiadója a „HID” további szerkesztéséről és kiadásáról lemondott és folyóiratunkból kilépett.